

בשל עיכוב חוק דודי השמש - ישראל מפסידה מיליונים הצעת חוק לחיוב התקנת דודי שמש במגדלים תקועה בכנסת. החוק הנוכחי אינו מחייב התקנת מערכות חימום מים סולריות בבניינים שגובהם מעל תשע קומות. ארגון 'אדם, טבע ודין': "העלות למשק היא מיליארדי שקלים, זה פשוט פשע"

יאיר קראוס 10:38 19/2/2016 |

ימי השמש החמימים שפקדו את הארץ השבוע הביאו לחיסכון כספי בלא מעט משקי בית שלא היו צריכים להדליק את דוד המים החשמלי. עם זאת, בארגוני סביבה טוענים שמדינת ישראל מוותרת על חיסכון של עוד 3.5 מיליארדי שקלים בתוך עשרים שנה ומייקרת את הוצאות החשמל של משקי הבית בכך שאינה מחייבת את הקבלנים שבונים בניינים גבוהים להתקין מערכות סולריות, בדומה לנהוג בבניינים שגובהם עד תשע קומות.

מנתוני הלמ"ס עולה כי בשנים האחרונות יותר מרבע מהבניינים שנבנים בישראל הם מגדלי מגורים בני 15 קומות ויותר. לפי תקנות התכנון והבנייה החובה להתקין דודי שמש חלה על כל דירה חדשה שנבנית בבניינים שגובהם עד תשע קומות בלבד.

על רקע הצמיחה במספר מגדלי הדירות בארץ, ההחלטה להקמת מספר גדול של דירות נטולות דוד שמש. כך, רוכשי הדירות, ששילמו סכומים גדולים כדי לרכוש את דירת המגורים, נאלצים להתמודד גם עם עלות החשמל לחימום המים 365 ימים בשנה. הוצאה השנתית הממוצעת לא מבוטלת, ועומדת על כ-1,500 שקלים למשפחה ממוצעת.

ישראל מוותרת על חיסכון של עוד 3.5 מיליארדי שקלים. דוד שמש צילום: יגאל לוי

מיכל אלדר מנתניה מתגוררת בדירה במגדל מגורים בן 21 קומות. "כשחינו בדירה שכורה עם דוד שמש, במשך רוב השנה לא התעסקנו במים החמים", היא אומרת. "בחורף היינו מדליקים את הדוד רק לעתים רחוקות. בדירה החדשה שקנינו לא חשבנו בכלל על משמעות הדבר הזה. במקלחת הראשונה גילינו שצריך להדליק דוד, ולפעמים הדוד נשאר דלוק זמן רב או ששוכחים להדליק אותו, וזו התעסקות תמידית", היא מספרת בתסכול. לאחר כמה חודשים היא ובעלה נשברו ועברו לחימום בגז: "בבניין שלנו יש 75 דירות. תחשוב איזה בזבז כספי זה. אין ספק שדוודים היו חוסכים הרבה אנרגיה, וזה טוב יותר לסביבה ולכיס שלנו."

בדצמבר 2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק המחייבת התקנת מערכת סולארית לחימום מים בכל הבניינים החדשים בארץ, ללא הגבלת גובה. חברי הכנסת זאב ביילסקי ודב חנין ביקשו לתקן את החוק, אלא שלאחר אישור ההצעה בוועדת השרים לחקיקה נתקע המהלך. ומאז פיזור הכנסת ה-19 ב-2013 ההצעה לא קודמה.

לחוק היו מתנגדים כבדי משקל, כמובן. יזמי הנדל"ן והקבלנים לא הסכימו להוציא כסף על התקנת מערכות סולאריות ודרשו לנצל את גגות הבניינים להקמת פנטהאוזים יוקרתיים. בשיחה עם גורמים בענף עולה שהקבלנים מתנגדים נחרצות לחיוב התקנת דודי השמש משום שהתקנת דוד חשמלי עולה לקבלן רק שליש מעלות התקנת דוד שמש. רוכשי הדירות אינם מבחינים לרוב בחיסרון, ומגלים זאת רק לאחר שנכנסו לגור בדירה.

לדברי ח"כ דב חנין, במהלך המאבק על דודי השמש הצליחו להשיג שינוי בתקנות גם ללא שינוי החוק: "למעשה בכל בניין חדש הקבלן מחויב להתקין דוד שמש לכל דירה בשבע הקומות האחרונות, אך לא לקומות הנמוכות יותר. אני ממשיך בהידברות מול הממשלה לפני שננסה ללכת שוב על חקיקה", אמר. לדבריו, הוא מתמקד כעת במאבק לחיוב התקנת מערכות סולאריות לחימום ולייצור חשמל במבני ציבור. יעל דורי, ראש תחום תכנון בעמותת 'אדם טבע ודין', מסבירה: "הדרישה הזו מייקרת לקבלן את עלויות הבנייה ויוצרת מלחמה על שטח הגגות. אפילו משרד הבינוי והשיכון לא נתן גיבוי להצעה, לצערנו, אבל עברו כמה שנים טובות וצריך לנסות ולקדם את זה שוב. זה נדרש מאוד, בייחוד עכשיו עם כל הקטע של יוקר המחיה. זה פשוט פשע אם לא יהיה ניצול של אנרגיה סולארית, וזה לא הוגן כלפי הציבור שנדרש לשלם יותר על חשבון החשמל". לפי הערכות **'מכון נאמן'** בטכניון משנת 2011, אישור החוק יוכל לחסוך למדינה על פני כ-20 שנה יותר מ-3.5 מיליארדי שקלים וכ-12 מיליארד קוט"ש במצטבר, וזאת בנוסף לתועלת הסביבתית, ואולי אף לביטול הצורך בהקמת תחנת כוח נוספת בעלות מאות מיליוני דולרים.

אדר איזנקוט, מנכ"ל חברת 'כרומגן' המתקינה דודי שמש, אומר שיש כיום פתרונות טכנולוגיים למסתורי דוודים' ולקולטים נסתרים שלא יתפסו שטח על גגות הבניינים, בדומה למסתורי הכביסה והמזגנים שהפכו לחלק בלתי נפרד מכל בית. "הקבלנים טוענים שאין על הגג מספיק מקום בשביל הקולטים הנדרשים, אבל זו טענה לא מבוססת", הוא אומר. "אנחנו יודעים להראות היום בתים של 30 קומות שנתנו להם פתרון לניצול אור השמש. מדובר במערכת שלא שונה מהותית ולא עולה יותר בבניין של חמש קומות או עשרים. הקבלנים כנראה מעדיפים לעשות שימוש בגג לדירות יוקרה ולא לחסוך באנרגיה או בעלויות של כלל הדיירים. זה כנראה השיקול המוביל."